

2,5 cm

MANUÁL K VYPRACOVANIU ZÁVEREČNEJ PRÁCE

**na Fakulte sociálnych vied a zdravotníctva
UKF v Nitre**

Na základe Smernice rektora UKF č. 17/2011

vypracovali

doc. PhDr. Rastislav Rosinský, PhD.

doc. PhDr. Tomáš Sollár, PhD.

© 2016

2.5 cm

3.5 cm

2 cm

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA**

**KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI SESTRY S GERIATRICKÝM
PACIENTOM**

**BAKALÁRSKA PRÁCA
(DIPLOMOVÁ PRÁCA)**

2017

Františka Mrkvičková

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA**

**KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI SESTRY
S GERIATRICKÝM PACIENTOM**

Bakalárska práca

Študijný program: Ošetrovatel'stvo

Školiace pracovisko: Katedra ošetrovatel'stva

Školiteľ: doc. PhDr. Ján Kvetináč, PhD.

Nitra 2017

Františka Mrkvičková

UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA

ZADANIE ZÁVEREČNEJ PRÁCE

Meno a priezvisko študenta: Františka Mrkvičková
Študijný program: 7.4.1 Ošetrovateľstvo
Študijný odbor: ošetrovateľstvo
Typ záverečnej práce: bakalárska
Jazyk práce: slovenský
Meno a priezvisko školiteľa: doc. PhDr. Ján Kvetináč, PhD.
Názov: Komunikačné zručnosti sestry s geriatrickým pacientom.

Anotácia:

je krátka charakteristika, stručný opis informačného zdroja nasledujúci bibliografickú citáciu. Anotácia môže obsahovať sumár kľúčových bodov zdroja, opis druhu zdroja a jeho ohodnotenie. Túto stranu si netvorí študent, ale prefotenú si ju dá zviazať do svojej práce.

Školiace pracovisko: Katedra ošetrovateľstva

Vedúci školiaceho pracoviska: doc. PhDr. Vierka Fialková, PhD.

Dátum schválenia:

.....

podpis

Ďakujem môjmu školiteľovi práce
doc. PhDr. Jánovi Kvetináčovi, PhD.
za cenné rady, odborné usmernenie, podporu a pomoc, ktorú mi poskytol pri vypracovaní
bakalárskej (diplomovej práce).

- *Podakovanie autora záverečnej práce je **nepovinná** strana záverečnej práce.*
- *Obsahuje podakovanie školiteľovi a ďalším osobám, pracoviskám alebo inštitúciám za pomoc a podporu pri vypracúvaní práce.*
- *Strana sa nečísluje*

ABSTRAKT

MRKVIČKOVÁ, Františka: *Komunikačné zručnosti sestry s geriatrickým pacientom*. [Bakalárska práca] – Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva; Katedra ošetrovateľstva. - Školiteľ: doc. PhDr. Ján Kvetináč, PhD. Stupeň odbornej kvalifikácie: Bakalár (Bc.). – Nitra : FSVaZ, 2017. 60 s.

Text abstraktu je krátka výstižná charakteristika obsahu dokumentu. Obsahuje informáciu o cieľoch práce, jej stručnom obsahu, výsledkoch a význame celej práce. Abstrakt sa píše súvisle ako jeden odsek a jeho rozsah je spravidla 100 až 500 slov. Abstrakt neobsahuje dodatočný výklad obsahu dokumentu ani nevyjadruje hodnotiace stanovisko toho, kto abstrakt píše. Za textom abstraktu nasleduje prázdny riadok. Abstrakt sa píše v 3. osobe singuláru, ako napríklad: Autor(-ka) sa v práci zaoberá problematikou tou a tou, v jednotlivých kapitolách sa zaoberá... atď. V abstrakte autor(-ka) uvedie aj výskumný problém, ktorému sa v práci venoval (ak ju práca obsahuje) ako aj svojim hlavným zisteniam a odporúčaniam. Abstrakt nie je len zhrnutím kapitol ale aj najdôležitejších výsledkov. Po prečítaní abstraktu musí byť čitateľovi jasné a zrozumiteľné, o čom je celá práca. Abstrakt nesmie presiahnuť rozsah jednej strany. Abstrakt sa v spodnej časti nečísluje, ale počíta sa do rozsahu celej práce, tak ako všetky strany práce. Keďže je abstrakt prvou „čítanou“ stranou záverečnej práce a každý, kto sa bude chcieť zoznámiť s Vašou prácou ho bude podrobne čítať (na rozdiel napr. od iných strán) odporúčame Vám jeho rozsah prispôbiť dĺžke celej strany.

Kľúčové slova:

Starnutie. Geriatrický pacient. Komunikácia. Komunikačné bariéry. Komunikačné zručnosti.

ABSTRACT

MRKVIČKOVÁ, Františka: *Nurses Communication Skills with Geriatric Patients*. [BA thesis] – Constantine the Philosopher University in Nitra, Faculty of Social Sciences and Health Care; Department of Nursing. - Tutor: Doc. PhDr. Ján Kvetináč, PhD. Master of degree: Bachelor (Bc.). – Nitra : FSVaZ, 2017. 60 p.

Text cudzojazyčného (anglického, nemeckého, francúzskeho či španielskeho) abstraktu je preklad slovenského abstraktu a uvádza sa samostatne za slovenský abstrakt. Pre jeho napísanie platia totožné formálne kritériá so slovenským abstraktom.

Key words:

Aging. Geriatric patient. Communication. Communication barriers. Communication skills.

OBSAH

ÚVOD	10
1 GERIATICKÝ VEK	11
1.1 Charakteristika starnutia a staroby	12
1.2 Telesné zmeny	14
1.3 Psychické zmeny	16
1.4 Sociálne zmeny	19
2 KOMUNIKÁCIA S GERIATRICKÝM PACIENTOM	21
2.1 Komunikácia	21
2.2 Špecifiká verbálnej komunikácie	23
2.3 Špecifiká neverbálnej komunikácie	25
3 ÚSKALIA KOMUNIKÁCIE ZÁCHRANÁRA SO SENIOROM	27
3.1 Profesionálne správanie	28
3.2 Komunikačné bariéry	31
3.3 Komunikácia s problémovými pacientmi	33
4 KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI SESTRY S GERIATRICKÝM PACIENTOM	36
4.1 Ciele a otázky (prípadne hypotézy) prieskumu	36
5 METÓDY	37
5.1 Výberový súbor	37
5.2 Metódy/metodiky	37
5.3 Plán výskumu	38
5.4 Procedúry	38
6 VÝSLEDKY	39
6.1 Komunikácia sestier s geriatrickými pacientmi	39
6.2 Komunikácia študentov s geriatrickými pacientmi	44
6.3 ďalej podľa štruktúry cieľov...	45

7 DISKUSIA	46
7.1 Komunikácia sestier s geriatrickými pacientmi	47
7.2 Komunikácia študentov s geriatrickými pacientmi	49
7.3 ďalej podľa štruktúry cieľov...	50
ZÁVER	52
ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV	54
PRÍLOHY	58

ZOZNAM GRAFOV A TABULIEK

<i>Graf 1</i> Úroveň kognitívnej motivácie detí	23
<i>Graf 2</i> Úroveň komunikačných zručností sestier v neštátnych zariadeniach	35
<i>Graf 3</i> Úroveň komunikačných zručností sestier v štátnych zariadeniach	36
<i>Graf 4</i> Vývoj počtu sestier v neštátnych zariadeniach od roku 2006	38
<i>Tab. 1</i> Odpoveď respondentov na otázku: „Chceli by ste“	33
<i>Tab. 2</i> Odpoveď respondentov na otázku: „Ako ste spokojní s“	37

*Táto strana práce je **nepovinná**. Slúži na ľahšiu orientáciu čitateľa v práci. Strana sa nečísľuje.*

ZOZNAM SKRATIEK

MPSVaR – Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny

MŠ SR – Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

DD – Detský domov

OAIM – Oddelenie anesteziológie a intenzívnej medicíny

*Táto strana práce je **nepovinná**. Slúži na ľahšiu orientáciu čitateľa v prípade, ak je v práci „veľa“ skratiek. Strana sa nečísluje. Kto použije v práci skratky, nie je povinný vytvoriť samostatný list s týmto názvom. Pisateľ môže vysvetliť v práci používané skratky v prvom výskyte v texte: Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej MZ SR).*

ÚVOD

Zdravie človeka je najcennejšou hodnotou, ktorá ...

- *Úvod je časťou hlavného textu a je orientovaný na konkrétnu tému, je vecný, špecifický, zameraný do vnútra témy alebo problému.*
- *Autor podrobnejšie, výstižne a krátko charakterizuje stav poznania alebo praxe v špecifickej oblasti, ktorá je predmetom práce.*
- *Presnejšie vysvetlí jej ciele, zameranie, použité metódy a stručne objasní vzťah k iným prácam podobného zamerania, spresní použité zdroje a pramene.*
- *Ak si autor zvolí motto práce, môže ho uviesť na tejto strane ešte pred názov Úvod.*
- *Autor v úvode zdôrazňuje, prečo je práca dôležitá a prečo sa rozhodol spracovať danú tému. Úvod ako NÁZOV kapitoly sa nečísluje a jeho rozsah je spravidla 1 až 2 strany.*
- *Úvod je prvá strana práce, kde sa v pravom dolnom rohu objavuje číslo! V tomto prípade by to bolo číslo 10 (Titulný list, zadanie, abstrakt, abstract, obsah – 2 strany, zoznam grafov a tabuliek, zoznam skratiek).*

1 GERIATICKÝ VEK

Človek vo svojom živote...

1.1 Charakteristika starnutia a staroby

Starnutie a staroba sú vývinové

1.2 Telesné zmeny

Celý text „teoretickej časti“ píšeme bez odstavenia od ľavej časti, súvisle so zarovnaním do bloku. V texte využívame najmä metódu kritického myslenia, čiže zaujímame stanoviská k jednotlivým použitým myšlienkam iných autorov. Medzi jednotlivými odsekmi nerobíme medzeru, ale môžeme využiť nastavenie odsekov v dokumente (6 bodov za odsekom, 0 bodov pred odsekom). Označenie bibliografického odkazu (citácia) sa píše vždy na tom mieste, kde sa autor odvoláva na použitý bibliografický odkaz. Citácia slúži na spojenie daného miesta so záznamom o citovanom dokumente. Tento záznam je súčasťou zoznamu bibliografických odkazov. Dôležité pravidlo, ktoré si každý pisateľ záverečnej práce musí osvojiť je pravidlo *citovania autora myšlienky*. Pri citovaní nás nikdy nezaujíma ten, kto zostavil publikáciu, zborník, resp. ten, kto je uvedený na obale (samozrejme, ak sa nejedná o prácu jediného autora). Preferovanou metódou v texte vysokoškolskej a kvalifikačnej práce je podľa normy ISO 7144 citovanie podľa mena a dátumu.

Podľa čl. 5 ods. 1 Smernice rektora UKF č.17/2011 „pri citovaní je dôležitá etika aj technika citovania. Etika citovania určuje spôsob dodržiavania etických noriem vo vzťahu k cudzím myšlienkam a výsledkom, ktoré sú obsiahnuté v iných dokumentoch a v použitej literatúre“. Priamo v texte sa uvedie text citátu, parafrázy a za ním v prípade citátu (Mrkvička, 2015, s. 87) *alebo* parafrázy (Mrkvička, 2015) uvedie priezvisko autora a rok vydania zdroja (príp. strana pri citáte). Diela od jedného autora vydané v rovnakom roku sa pri citovaní rozlíšia tak, že „za rok vydania sa uvedie malé písmeno“ (Mrkvička, 2015a, s. 87), resp. (Mrkvička, 2015b, s. 90). V zozname bibliografických zdrojov zostane toto označenie zachované. Ak má publikácia viac ako troch autorov, oddeľujú sa čiarkou (Hruška, Jablón, Slivka, 2014). Ak je viac autorov ako traja uvedie sa prvý autor a skratka a kol. alebo et al. ak je to zahraničné dielo (Smith et al., 2013). Opäť sa vrátíme k problematike citovania autora myšlienky. Tá sa využíva aj v prípade tzv. sekundárneho

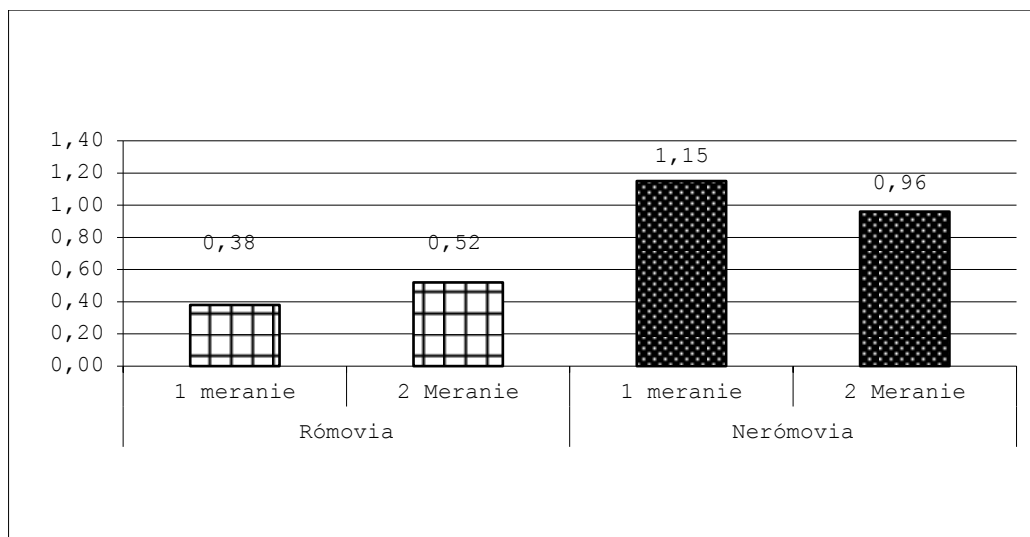
zdroja. Ide o informačný zdroj, ktorý sme nedržali „v ruke“, ale použijeme ho v práci. V tom prípade uvedieme autora myšlienky napr. Kukučka (2010 In Sojka, 2016, s.65). Znamená to, že v Sojkovej publikácii na str. 65 nájdeme citovanú myšlienku Kukučku. Sekundárne citácie môžu mať aj podobu: Kozierová et al. (2015) citujú Starzomeského (2007), ktorý charakterizuje výskum v ošetrovatelstve ako..., alebo Starzomský (2007) hovorí, že výskum v ošetrovatelstve ... (Kozierová et al., 2015). Odporúčame, aby sekundárnych citácií nebola v práci prevaha.

V prípade citácií, kedy *nie je identifikovateľný autor*, napr. citovanie informácií z internetových stránok alebo denníkov, týždenníkov a pod., sa uvedie začiatok názvu článku tak, aby bol jednoznačne identifikovateľný v zozname bibliografických odkazov (Správa o infekčných ochoreniach..., 2016). V prípade že informácia je citovaná z webovej stránky a nemá nadpis, ktorý by ju identifikoval, uvedieme do textu názov web stránky, ktorý sa nachádza v pravom hornom rohu Vášho prehliadača (napr. denník SME - najčítanejšie spravodajstvo na internete, 2010). V texte nikdy neuvádzame adresu dokumentu napríklad v tomto prípade www.sme.sk. Dokumenty sa uvádzajú v plnom znení (Všeobecná deklarácia ľudských práv, 1948), v zozname bibliografických odkazov sa uvedie zdroj, z ktorého bol dokument čerpaný.

Čísllice, ktoré označujú počet tisícov, miliónov atď., neoddeľujeme bodkou, ale medzerou. Napr.: 1 000 domácností. Ak sú za sebou v rade desatinné čísla, oddeľujeme ich bodkočiarkou. Napr.: 3,14; 3,67; 4,12 atď. Údaje v práci sa podľa možnosti vypisujú slovami. Napr. po druhej (nie po 2.) svetovej vojne; v prvej (nie v 1.) kapitole a pod.

Obrázky

Obrázky sa majú zaradiť bezprostredne za textom, kde sa spomínajú prvýkrát a podľa možnosti na tej istej strane. Obrázky v teoretických východiskách práce je vhodnejšie zaradiť do prílohy na konci práce! Obrázky by nemali vytvárať „dojem“, ako pri ilustrovanej publikácii. Záverečná práca je vedecká práca s vysokými nárokmi na štylistickú a lexikologickú úroveň. Každý obrázok musí mať číselné poradie a svoj názov (titulok). Ak preberáme hotový graf, schému alebo čerpáme údaje do grafu z cudzieho materiálu, je potrebné to pod grafom uviesť. Názov obrázku (grafu) sa uvádza pod obrázok. K názvu obrázku pridávame číslovanie: Obrázok 1 (nie Obrázok č. 1). atď.

Zdroj: Rosinský, 2006

Obrázok 1 Kognitívna motivácia detí.

alebo

Graf 1 Kognitívna motivácia detí.

Tabuľky

Názov tabuľky sa uvádza nad tabuľkou. Ak preberáme tabuľku alebo jej časť od iného autora alebo z iného zdroja (napr. z firemných materiálov, interných materiálov inštitúcie a pod.), je potrebné to uviesť pod tabuľku ako zdroj.

Tab. 1 Označenie častí práce a ich záväznosť.

Delenie	Časti práce	Záväznosť	Číslovanie stránok	Rátanie rozsahu
Predná časť	Obálka (väzba)	P	nie	nie
	Titulný list	P	nie	nie
	Errata (opravy)	V	nie	nie
	Zadanie	P	nie	nie
	PodĎakovanie	V	nie	nie
	Abstrakt	P	nie	nie
	Abstract	P	nie	nie
	Obsah	P	nie	nie
	Zoznam grafov a tabuliek	V	nie	nie
	Zoznam skratiek	V	nie	nie
Jadro práce	Úvod	P	áno	áno
	Jadro (súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí, ciele práce, metodika práce a metódy skúmania, štatistické spracovanie, diskusia a odporúčanie do praxe)	P	áno	áno
	Záver	P	áno	áno
	Zoznam bibliografických odkazov	P	áno	nie

Prílohy a zoznamy	Prílohy	V	áno	nie
Koncová časť	Obal	P	nie	nie
	Spríevodný materiál	V	nie	nie

Legenda: P – povinné, V – voliteľné

4 KOMUNIKAČNÉ ZRUČNOSTI SESTRY S GERIATRICKÝM PACIENTOM

Skôr, ako stanovíme ciele a otázky nášho prieskumu, napíšeme krátky odsek o tom, čo nás motivovalo k stanoveniu si témy prieskumu. Keďže výskum môže byť kvantitatívny ako aj kvalitatívny, uvádzame postup pre tvorbu správy pre oba typy.

V tejto kapitole prepájame vyššie rozpracované témy. Kľúčové je, aby výskumné otázky a výskumné hypotézy boli formulované na záver tejto časti (nie na začiatku ďalšej, ktorá obsahuje „technickejšie“ informácie o tom, ako sa výskum realizoval!).

4.1 Ciele a otázky (prípadne hypotézy) prieskumu (výskumu)

Tento názov odporúčame formulovať tzv. vecne, nie technicky. V uvedenom príklade napríklad riešime tému komunikačných zručností sestier so špecifickou skupinou, ktorou sú geriatrickí pacienti. Technický názov by bol „Ciele, výskumné otázky, výskumné hypotézy“. My ale riešime špecifickú obsahovú tému, nie „výskumné hypotézy“.

Predmetom bakalárskej (diplomovej) práce boli komunikačné zručnosti sestier s geriatrickým pacientom. Ako uvádza Petržlen (2015) efektívna komunikácia pomáha sestram riešiť náhle ohrozenie zdravia. V priebehu tvorby prieskumného problému sme si kládli viaceré problémové otázky: Sú sestry primerane pripravené na tieto skutočnosti? Čo všetko ich očakáva v klinickej praxi? Akým spôsobom zvládajú náročné situácie a ako najviac komunikujú s pacientom a jeho príbuznými?

Cieľ práce jasne, výstižne a presne charakterizuje predmet riešenia. Súčasťou sú aj rozpracované čiastkové ciele, ktoré podmieňujú dosiahnutie hlavného cieľa.

Na základe preštudovania literatúry a prieskumov, ktoré sa v .predmetnej problematike realizovali, sme stanovili **hlavný cieľ** prieskumu: Zistiť, aké sú komunikačné zručnosti sestry s geriatrickým pacientom.

Precizovaním a špecifikovaním hlavného cieľa sme dospeli k nasledovným **čiastkovým cieľom**:

- C1: Zistiť vedomostnú úroveň z komunikácie u študentov ošetrovateľstva a u sestier.
- C2. Zistiť a porovnať spôsob komunikácie so seniormi zo strany sestier v praxi a študentov ošetrovateľstva.
- C3. Vypracovať edukačný materiál na skvalitnenie komunikácie.

V prípade, že preštudovaná literatúra nedovoľuje vysloviť predpoklad (to by bola hypotéza), formulujeme výskumnú(-é) otázku(-y):

Mnohí autori (Jaseň, 2013; Klobúk, 2011; Dubák, 2015), ktorí sa zaoberajú touto problematikou, dospeli vo svojich výskumoch k jednoznačným záverom. Preto neformulujeme výskumné predpoklady, ale formulujeme **výskumné otázky** (*exploračný prístup*):

- O1: Existuje rozdiel v komunikačných zručnostiach medzi študentmi a sestrami z praxe?
- O2: Závisí kvalita ošetrovania seniorov bude od efektívnej komunikácie?

Hypotézy, prípadne výskumné otázky musia vychádzať z literatúry, uviesť priamo pred hypotézy, nie len uviesť hypotézy bez kontextu.

Vo výskume Egreša (2014) sme sa stretli s nasledujúcim zistením. Na vzorke 320 detí zistil, že čím je sestra v praxi komunikatívnejšia, tým je lepšia kvalita ich ošetrovania. K rozdielnym záverom došiel však Orech (2011). Na základe týchto prieskumov nám vyplynuli nasledovné **výskumné hypotézy** (*verifikačný prístup*):

- H1: Predpokladáme, že existuje štatisticky významný rozdiel v komunikačných zručnostiach medzi sestrami z praxe a študentmi ošetrovateľstva.
- H2: Predpokladáme, že čím je komunikácia efektívnejšia, tým je ošetrovanie seniorov kvalitnejšie.

Pri stanovovaní hypotéz je nevyhnutné vedieť, že hypotézy sú odpoveďami na výskumné otázky a vyjadrujú vzťah dvoch premenných!!! Musia sa dať merať, alebo testovať. Testovanie prebieha výlučne štatistickými metódami a technikami, nie len na základe percent!!! Hypotéza sa musí na konci prieskumu potvrdiť, alebo vyvrátiť. Nemôže sa stať, že sa hypotéza potvrdí čiastočne!

Ak študent bude robiť len deskriptívny prieskum, hypotézy nie sú potrebné!!!

Niektoré ďalšie poznámky k písaniu jadra práce:

- **Jadro** je hlavná časť a člení sa na kapitoly, podkapitoly, odseky.
- Každá nová hlavná časť, kapitola prvej úrovne je očíslovaná jednomiestnym číslom a začína sa na novej strane. Názov je písaný veľkými písmenami veľkosť fontu 14. Za poslednou číslicou nedávame bodku.
- Názov podkapitoly sa píše Tučne, 12 b.
- Pri koncipovaní hlavného textu sa používajú citáty, parafrázy, výťahy, spojovacie texty a pod. Zdroj citovania, parafrázovania a výťahu musí byť zaradený do zoznamu bibliografických odkazov.
- Záverečná práca má prvky pôvodnosti, sumarizácie i kompilácie. Jednoduchá kompilácia je bezduché odpisovanie a netvorivé využívanie cudzích myšlienok a tvorivá kompilácia je prehľadovou štúdiou s určitým autorským zámerom, pri ktorom autor pracuje prevažne s cudzími zdrojmi, ale dospieva k novým pohľadom, záverom, či poznatkom.
- Východiskom k štúdiu literatúry je vymedzený výskumný problém, problémová oblasť, ciele výskumu, menej alebo viac bohaté vedomosti o problematike, knihy, knižnice a internet. Ciele literárnej analýzy môžeme zhrnúť do týchto nasledujúcich bodov:
 - chceme vedieť, čo sa v skúmanej oblasti doteraz urobilo,
 - chceme vedieť, čo treba vykonať predovšetkým,
 - chceme na základe literatúry vytvoriť pre náš výskum pojmový rámec, teoretický model skúmanej problematiky,
 - chceme si vytvoriť prehľad vstupných otázok,
 - chceme získať argumenty pre zdôvodnenie našich hypotéz,
 - chceme identifikovať výskumné stratégie, procedúry, metódy a techniky, ktoré sú produktívne a ktoré nie,
 - chceme si pripraviť pomocný materiál pre interpretáciu a diskusiu o našich budúcich výsledkoch.
- V súčasnom stave riešenej problematiky autor uvádza dostupné informácie a poznatky týkajúce sa danej témy. Zdrojom pre spracovanie sú aktuálne publikované

práce (najmä výskumné domácich a zahraničných autorov. Podiel tejto časti práce má tvoriť približne 30 % (v prípade ak ide len o teoretickú prácu, podiel je 70%).

- *Na záver tejto časti je nutné explicitne vyjadriť výskumný problém, výskumné otázky, prípadne výskumné hypotézy.*

5. METÓDY

V tejto časti opisujeme „ako“ sa náš výskum realizoval. V predošlej časti sme riešili „čo“ je predmetom výskumu. Špecificky sme to, „čo“ je predmetom výskumu formulovali vo výskumných otázkach alebo výskumných hypotézach. V časti Metódy uvádzame štyri základné typy informácií: výskumný súbor, metódy (metodiky), plán výskumu a procedúry analýzy dát.

5.1 Výberový súbor

Základným kritériom výskumného súboru bola príslušnosť k študijnému programu Ošetrovateľstvo. Výskumnú vzorku tvorilo 80 náhodne vybraných študentov denného štúdia ($n_1 = 80$) a 80 sestier z praxe ($n_2 = 80$).

5.2 Metódy/metodiky

Vedomostný *dotazník* bol hlavnou výskumnou metódou, ktorou sme zisťovali úroveň vedomostí a zručností študentov bakalárskeho študijného programu Ošetrovateľstvo a sestier v komunikácii s geriatrickým pacientom. Štruktúrovaný dotazník bol vlastnej konštrukcie a obsahoval 15 uzatvorených položiek, 12 škálovaných, 7 otvorených a 3 identifikačné položky (demografické, kategorizačné, sociálny status). Doplňujúcou metódou bolo *štruktúrované pozorovanie*, ktoré sme vykonávali počas klinickej praxe a metódou *komparácie* sme porovnali údaje s dotazníkovými zisteniami. *Modelovaním* sme vypracovali edukačný materiál, ktorý sme ponúkli obom vzorkám respondentov.

Časť metódy/metodiky je priestor pre opísanie toho, akým spôsobom sme merali premenné nášho záujmu (to, ktoré to sú musí byť definované v predošlej časti a vyjadrené explicitne vo výskumných otázkach a výskumných hypotézach). Pojmom, s ktorými pracujeme v časti hypotéz sa hovorí „teoretické pojmy“. Táto časť naopak obsahuje pojmy tak ako sme ich merali. Proces, ktorým sa transformujú „teoretické“ pojmy na tzv. „empirické“ sa nazýva operacionalizácia. V našom prípade môže vyzerat' nasledovne:

Operacionalizácia pojmov (pozn. uvádzajú sa pre bližšie určenie všeobecných pojmov z hypotéz):

Komunikačné zručnosti - získané skóre v (použitom) dotazníku.

Efektívna komunikácia – v štruktúrovanom pozorovaní dosiahnuté skóre vyššie ako 80%.

Kvalitnejšie ošetrovanie seniorov – menej ako 3 sťažnosti na ošetrovanie týždenne.

5.3 Plán výskumu

V máji 2016 sme skonštruovali dotazník, ktorý sme pilotne overili v júni 2016. V októbri 2016 sme oslovili študentov a sestry a požiadali ich o vyplnenie dotazníka. Zároveň sme požiadali námestníčku pre ošetrovatel'stvo o možnosť vykonať výskum na vo FN v Nitre a po získaní písomného súhlasu sme rozdali dotazníky. Rozdaných bolo 180 dotazníkov, návratnosť predstavovala 86,0 %, po optickej kontrole sme do spracovania mohli použiť 131 dotazníkov (n = 131). Štruktúrované pozorovanie sme realizovali v období od októbra do decembra 2009 na oddelení....atď

Popis vzorky výskumu, metodiky a organizácie výskumu by mal byť tak dôkladný, aby umožnil po prečítaní práce ďalšej osobe zopakovať tento výskum, aby bolo možné analyzovať údaje a dôjsť k jednoznačným záverom o validite a reliabilite použitých metód a získaných výsledkov.

5.4 Procedúry

V tejto časti opíšeme aké postupy sme využili na analyzovanie našich nazbieraných údajov. Pri kvantitatívnych typoch prác opíšeme aké štatistické metódy sme použili na odpovedanie ktorých otázok (napríklad priemerné hodnoty, štandardné odchýlky, alebo percentá; ktoré štatistické testy alebo koeficienty sme použili). Príklad: Štatistické testovanie sme realizovali pomocou t-testu pre dva nezávislé výbery.

Ďalšou informáciou je, aký štatistický program sme na výpočet použili (napríklad MS Excel), aj ktorú jeho verziu.

Pri využití **kvalitatívnej** metodológie použijeme nasledovný postup:

- východiská teoretické a metodologické

4.1 Ciele prieskumu

5. Metódy prieskumu

- výber prieskumnej vzorky
- postupy – procedúry (definovaná metodológia, ktorú použijeme pri analyzovaní údajov)
- použité metódy.

6 VÝSLEDKY

Na tomto mieste vložíte niekoľko úvodných viet o tom, čo sa robilo a s čím pracovalo, aké výsledky ste očakávali a podobne... Približne na 3 – 4 riadky.

6.1 Komunikácia sestier s geriatrickými pacientmi

Použitím metódy pozorovania sme zistili, že....

6.2 Komunikácia študentov s geriatrickými pacientmi

Použitím metódy dotazníka sme zistili,....

- *Ku každej hypotéze výskumu sa uvedú príslušné údaje (získané výsledky) potrebné pre štatistickú verifikáciu hypotézy. Autor(-ka) zodpovie na otázky: Bola každá hypotéza výskumu potvrdená na požadovanej úrovni významnosti?*
- *V tejto kapitole možno urobiť zhrnutie výsledkov výskumu (prieskumu) a odporúčania, kde autor stručne uvedie iba prehľad získaných výsledkov (bez zdôvodňovania a popisu).*

7 DISKUSIA

Interpretácia výsledkov je súčasťou diskusie. Diskusia má obsahovať tieto veci:

1. interpretácia výsledkov (závery o potvrdení, resp. nepotvrdení výskumných hypotéz v prípade verifikačného prístupu, resp. závery - odpovede na výskumné otázky v prípade exploračného prístupu),
2. diskusia o limitoch (ohraničeniach) výskumných metód - metodologická skepsa,
3. diskusia o dôsledkoch vyplývajúcich z výsledkov - teoretické a praktické implikácie,
4. diskusia o budúcich zámeroch - implikácie pre ďalší výskum.

- ***Diskusia je najvýznamnejšou časťou záverečnej práce. Výsledky (vlastné postoje alebo vlastné riešenia), ku ktorým autor dospel, sa musia logicky usporiadať a pri popisovaní sa musia dostatočne zhodnotiť. Zároveň sa komentujú všetky skutočnosti a poznatky v konfrontácii s výsledkami iných autorov. Diskusia tvorí spravidla 30 až 40% záverečnej práce.***
- *Ako vysvetliť opačné, protirečivé, neočakávané výsledky? Prečo sa hypotéza nepotvrdila? Ako výsledky korelujú so závermi iných výskumníkov v tejto oblasti? Aké dôkazy poskytli získané výsledky na podporu či zamietnutie rôznych názorov uvedených v teoretickej časti? Splňajú výsledky a celá práca svoj cieľ? Budú mať získané výsledky nejaký praktický či teoretický význam? Aká je miera zovšeobecniteľnosti výsledkov práce? Ktoré metodologické a organizačné ťažkosti sa vyskytli pri realizácii výskumu (prieskumu), prečo a ako mohli ovplyvniť získané výsledky? Aké ďalšie výskumy v skúmanej problematike sú potrebné?*
- ***V prípade ak autor tvoril len teoretickú prácu, zameria sa len na body 3 a 4 diskusie. Rozsah diskusie v tomto prípade môže byť 20% celej práce.***
- *V prípade odporúčania do praxe sa študent musí vyhnúť všeobecne známym odporúčaniam a byť konkrétnym (napr. odporúčenie, že je potrebná prevencia je nedostatočné. V takomto prípade je nevyhnutné napísať konkrétne kde a ako, v akom rozsahu sa prevencia má realizovať, akými metódami, kto ju má realizovať, odkiaľ*

zohnať na ňu finančné prostriedky a pod.) a ako s týmito odporúčaniami súvisí realizovaný prieskum, prípadne výskum.

ZÁVER

Preštudovaná literatúra nám umožnila presne stanoviť ciele práce, ktoré sme dosiahli.

Zistili sme, že

- *Mal by byť stručný a dostatočne prehľadný.*
- *V závere je potrebné v stručnosti zhrnúť dosiahnuté výsledky vo vzťahu k stanoveným cieľom. Tiež je možné spomenúť úskalía, s ktorými sa počas tvorby práce stretol a ktorých by sa mohol v budúcnosti vyvarovať, alebo, čo by robil ináč. Rozsah Záveru je na dve strany. Záver ako kapitola sa nečísľuje.*

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

Je tvorený na základe abecedného zoradenia, bez dôležitosti rozdelenia na knihy, časopisy, internetové zdroje a pod. Nezabudnite, že kurzívu sa vždy označuje názov zdroja.

Obsahuje úplný zoznam bibliografických odkazov. Rozsah tejto časti je daný počtom použitých literárnych zdrojov, ktoré musia korešpondovať so zdrojmi použitými v texte. V zozname bibliografických odkazov sa nachádzajú iba zdroje priamo použité v texte! Pri sekundárnych citáciách sa uvádza iba sekundárny zdroj! (iba ten zdroj, ktorý má čitateľ naozaj k dispozícii).

Príklady uvádzania:

Knihy / Monografie

KOZIEROVÁ, B. - ERBOVÁ, G. - OLIVIERIOVÁ, R. 1995. *Ošetrovatel'stvo 1*. Martin : Osveta, 1995. 1447 s. ISBN 80-217-0528-0.

HORVÁT, J. a kol. 1999. *Anatómia a biológia človeka*. Bratislava : Obzor, 1999. 425 s. ISBN 80-07-00031-5.

Kapitola z knihy

GAVORA, P. 1998. Fázy výskumného procesu. In: ŠVEC, Š. a kol. *Metodológia vied o výchove*. Bratislava : IRIS. 1998. ISBN 80-88778-73-5, s.70 – 72.

Článok zo zborníka

ĽUPTÁKOVÁ, K. 2007. Školská úspešnosť a sebapoňatie rómskeho žiaka. In BALVÍN, J. (ed.). *Rubikova kostka. Multikulturalita: mezinárodní konference 6. setkání národnostních menšin 12.-13 října 2006*. Praha : Komise Rady hl. m. Prahy pro oblast národnostních menšin, 2007. ISBN 80-903727-2-4, s. 234 – 242.

Článok v časopise

STEINEROVÁ, J. 2000. Princípy formovania vzdelania v informačnej vede. In *Pedagogická revue*. ISSN 1335-1982, 2000, roč. 2, č. 3, s. 8-16.

BEŇAČKA, J. et al. 2009. A better cosine approximate solution to pendulum equation. In *International Journal of Mathematical Education in Science and Technology*. ISSN 0020-739X, 2009, vol. 40, no. 2, p. 206-215.

Elektronické dokumenty – monografie

SPEIGHT, J. G. 2005. *Lange's Handbook of Chemistry*. [online]. London : McGraw-Hill, 2005. 1572 p. [cit. 2009-06-10.] ISBN 978-1-60119-261-5. Dostupné na internete: <http://www.knovel.com/web/portal/basic_search/display?_EXT_KNOVEL_DISPLAY_bookid=1347&_EXT_KNOVEL_DISPLAY_fromSearch=true&_EXT_KNOVEL_DISPLAY_searchType=basic>.

Články v elektronických časopisoch a iné príspevky

HOGGAN, D. 2002. Challenges, Strategies, and Tools for Research Scientists. In *Electronic Journal of Academic and Special Librarianship* [online]. 2002, vol. 3, no. 3 [cit. 2003-01-10]. Dostupné na internete: <http://southernlibrarianship.icaap.org/content/v03n03/Hoggan_d01.htm>. ISSN 1525-321X.

Článok z internetu bez uvedenia autora

Berlusconi chce odtlačky prstov celej krajiny. [online]. 2008, [cit. 2010-02-14]. Dostupné na internete: <http://spravy.pravda.sk/berlusconi-chce-odtlacky-prstov-celej-krajiny-f49-sk_svet.asp?c=A080716_174911_sk_svet_p29>.

Príspevok v zborníku na CD-ROM

ZEMÁNEK, P. 2001. The machines for "green works" in vineyards and their economical evaluation. In *9th International Conference : proceedings. Vol. 2. Fruit Growing and viticulture* [CD-ROM]. Lednice : Mendel University of Agriculture and Forestry, 2001, p. 262-268. ISBN 80-7157-524-0.

Vedecko-kvalifikačné práce

MIKULÁŠIKOVÁ, M. 1999. *Didaktické pomôcka pre praktickú výučbu na hodinách výtvarnej výchovy pre 2. stupeň základných škôl* : diplomová práca. Nitra : UKF, 1999. 62 s.

Výskumné správy

BAUMGARTNER, J. a kol. 1998. *Ochrana a udržiavanie genofondu zvierat, šľachtenie zvierat* : výskumná správa. Nitra : VÚŽV, 1998. 78 s.

Normy, nariadenia, smernice, zákony...

Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 212/2004 o odbornej spôsobilosti pracovníkov v zdravotníctve.

Zákona NR SR č. 245/2009 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

Osobná korešpondencia a rukopisy

MESÁROŠOVÁ, J. 2010. Katedra ošetrovateľstva FSVaZ UKF Nitra. *Dokumentácia ošetrovateľského procesu*. 20. November 2010. Osobná komunikácia.

ANDRAŠČÍKOVÁ, Š.2010. Katedra pôrodnej asistencie FZ PU Prešov. *Komunikácia v ošetrovateľstve*. 2010. 34 s. Rukopis.

ONDRIOVÁ, I. 2010. Katedra ošetrovateľstva FSVaZ UKF Nitra. *Zápaly stredného ucha u dojčiat*. 2010. Poznámky z prednášky z pediatrického ošetrovateľstva.

PRÍLOHY

- *Nepovinná časť Prílohy obsahuje materiály, ktoré neboli zaradené priamo do textu.*
- *Každá príloha sa začína na novej strane, je označená samostatným veľkým písmenom (Príloha A Názov , Príloha B Názov). Zoznam príloh je súčasťou obsahu.*